вивчення структури і технології розроблення типових бізнес-планів ЗЕД підприємства; набуття навичок прогнозування й оцінки ефективності планування зовнішньоекономічної діяльності підприємства.

У процесі навчання здобувачі вищої освіти отримують необхідні знання і вміння під час лекційних і практичних занять. Також велике значення в процесі закріплення знань має самостійна робота студентів, у рамках якої, зокрема, передбачено виконання розрахунково-аналітичної роботи з підготовки бізнес-плану розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства.

Програмними результатами навчання є знання здобувачами вищої освіти:

– сучасних методів та інструментів планування ЗЕД підприємства;

– форм виходу підприємств на зовнішні ринки;

– методів організації ЗЕД підприємства;

– системи планових показників ЗЕД підприємства і методик їх розрахунку;

– структури і технологій розроблення бізнес-планів ЗЕД підприємства;

– методологічних підходів щодо аналізу й оцінки ефективності планування ЗЕД підприємства.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти має оволодіти такими компетентностями:

– використання набутих знань у практиці здійснення ЗЕД підприємства щодо застосовування емпіричних і статистичних даних, інформаційної бази даних для аналізу стану середовища міжнародної економічної діяльності з метою вибору стратегії виходу на зовнішні ринки;

– проведення комплексного економічного аналізу ЗЕД суб'єктів господарської діяльності;

– формування стратегічних, тактичних та оперативних планів розвитку ЗЕД підприємства;

– оцінювання прогнозних змін показників ЗЕД та ефективності зовнішньоекономічних операцій підприємства;

– планування ЗЕД підприємства з точки зору правових аспектів її здійснення.

Таким чином, ефективне вивчення зазначеної в цій роботі навчальної дисципліни у процесі підготовки економістів-міжнародників забезпечить формування системи необхідних компетентностей з планування зовнішньоекономічної діяльності, а також в цілому сприятиме підвищенню рівня викладання економічних дисциплін в умовах глобалізаційних та інтеграційних перетворень.

ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК РЕСУРС ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

***І.Г. Бубенець**, канд. екон. наук*

В.В. Янчев

Харківський державний університет харчування та торгівлі

У сучасних умовах одним із найбільш пріоритетних напрямів розвитку вищої освіти визначено впровадження інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) у навчальний процес. Застосування ІКТ не лише змінюють освітнє середовище, але й відкривають можливість всім бажаючим особам навчатися впродовж життя, забезпечують обмін знаннями, сприяють створенню нових знань та формують передові інструменти якісної освітньої діяльності.

Аналіз досліджень з проблем розвитку методології та підвищення рівня викладання навчальних дисциплін на основі використання інформаційно-комунікаційних технологій свідчить, що ця проблема завжди буде актуальною в зв'язку зі стрімким розвитком інформаційно-комунікаційних технологій, інформатизації освіти, інноваційних методів навчання.

Використання ІКТ докорінно змінює роль і місце студента й викладача в навчальному процесі. Студент виступає активним учасником процесу пізнання, «суб'єкт-суб'єктної» інформаційної взаємодії, джерелом інформації, виконавцем внутрішніх пізнавальних дій [1, с. 21]. Викладач «перестає бути просто «ретранслятором» знань, а є співтворцем сучасних, позбавлених повчальності й проповідництва, технологій навчання» [2, с. 1], наставником, який координує, моделює пізнавальну ситуацію, працює спільно зі студентами для її розв'язання.

Впровадження ІКТ у навчальний процес, у першу чергу, передбачає їх використання для розвитку методології та підвищення рівня викладання навчальних дисциплін, у тому числі економічних. За допомогою ІКТ значно покращується управління навчальним процесом, підвищується його педагогічна ефективність. Вирішальним фактором якісного успішного використання ІКТ у навчальному процесі є готовність і здатність викладачів упроваджувати інформаційні технології в навчальний процес, засвоювати засоби і відповідні методики їхнього використання в навчальному процесі.

Дослідниками виокремлено деякі переваги використання ІКТ у навчальному процесі [3, 5]:

− організація пізнавальної діяльності шляхом моделювання;

− імітація типових професійних ситуацій за допомогою мультимедіа;

− застосування одержаних знань у наукових дослідженнях;

− ефективне тренування знань, умінь і навичок;

− автоматизований контроль результатів навчання;

− здійснення зворотнього зв'язку;

− розвиток творчого мислення;

− можливості об'єднання в навчальних програмах візуальної та звукової форм.

Для розвитку методології та підвищення рівня викладання економічних навчальних дисциплін в умовах глобалізації та європейської інтеграції України, різноманітності навчання та його індивідуалізації, у закладі вищої освіти (ЗВО) формується інформаційно-освітнє середовище (ІОС), на базі якого здійснюється навчання за електронними (дистанційними) технологіями та управління освітньою діяльністю в цілому. Наш емпіричний досвід показує, що освітній процес в ІОС сприяє підвищенню ефективності навчання з урахуванням індивідуальних можливостей кожного студента, його інтересів, схильностей, суб'єктивного досвіду накопиченого в процесі життя і навчання.

ІОС, створене на основі ІКТ та навчальних систем, має низку переваг перед традиційними засобами навчання [4; 6]:

– гіпертекстова організація мережевих навчальних курсів;

– можливість організації освітнього процесу на основі індивідуально орієнтованого підходу;

– можливість реалізації як рівневої (базовий, професійний, поглиблений рівні освоєння освітніх програм), так і профільної диференціації;

– інтерактивність мережевих навчальних курсів;

– оперативність оцінювання тестів і завдань в системі;

– стійкий зворотній зв'язок у навчанні;

– забезпечення неперервності та наступності в навчанні.

Впровадження ІКТ у навчальний процес вимагає вирішення наступних завдань:

– підготовка матеріалів навчально-методичного комплексу дисципліни (НМКД) та завантаження їх у комп'ютеризоване ІОС;

– організація навчального процесу із застосуванням комп'ютерних технологій;

– визначення засобів і методів контролю знань, оцінювання рівня закріплених навичок і умінь;

– вибір інформаційно-комунікаційних технологій, необхідних для реалізації поставлених педагогічних завдань.

У зв'язку з тим, що процес впровадження сучасних ІКТ навчання відповідає найбільш важливим тенденціям розвитку світового освітнього процесу, а саме впровадження програми «Освіта впродовж життя», від викладача потрібні не тільки знання і вміння застосовувати сучасні педагогічні технології, але й володіння прогресивними методами і засобами сучасної науки.

Для вирішення зазначеної проблеми в Інституті післядипломної освіти Харківського державного університету харчування та торгівлі (ХДУХТ) здійснюється підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників (НПП) університету за програмою «Інформаційно-комунікаційні методи менеджменту в освіті». Програмою передбачено створення кожним слухачем (викладачем) інтерактивного навчально-методичного комплексу дисципліни, яку він викладає, у системі електронного навчання eFront. Реалізація програми підвищення кваліфікації НПП університету сприяє підвищенню якості та більшій мобільності у професійній підготовці фахівців, де викладач стає менеджером навчального процесу.

Відзначимо, що впровадження системи електронного навчання eFront забезпечує ефективне управління освітнім процесом в ХДУХТ, поєднуючи в собі функції системи управління навчанням *(*Learning Management System*)* і системи управління та створення освітніх матеріалів *(*Learning Content Management System*)*.

eFront дозволяє реалізовувати у навчальних методиках переваги цифрових технологій:

– можливість віддаленої взаємодії учасників освітнього процесу;

– централізовану обробку даних;

– високу швидкість доступу до даних та їх оброблення;

– простоту забезпечення аудіо-візульними засобами;

– персоналізацію доступу до інформації.

eFront створює умови:

викладачу – розробляти структуру дисципліни, формувати навчальні матеріали та тести, спілкуватися, стежити за успішністю та використанням системи, проводити опитування, давати завдання для практичних занять та контролювати їх виконання;

студенту – ефективно навчатися та отримувати якісну освіту, використовуючи новітні інформаційні технології.

Отже, стрімкий розвиток інформатизації суспільства обумовлює використання інформаційно-комунікаційних технологій у процесі навчання. Слід зазначити, що застосування інформаційно-комунікаційних технологій в освітньому середовищі закладів вищої освіти підвищують рівень викладання економічних навчальних дисциплін, процес навчання, висувають певні вимоги до кваліфікації науково-педагогічного працівника, а саме: постійного самовдосконалення і підвищення свого рівня, в тому числі і в сфері володіння інформаційними технологіями.

Перелік посилань:

1. Сидоренко О. Ситуаційна методика навчання: теорія і практика : практ. посіб. / Сидоренко О., Чуб В. – Київ : Центр інновацій та розвитку, 2001.

2. Биков В. Ю. Сучасні завдання інформатизації освіти [Електронний ресурс] / В.Ю. Биков // Інформаційні технології і засоби навчання. – Т. 15, № 1. – 2010. – Режим доступу: http://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/25/13.

3. Гуревич Р. С. Інформаційні технології навчання: інноваційний підхід : навч. посіб. / Р. С. Гуревич, М. Ю. Кадемія, Л. С. Шевченко ; за ред. Гуревича Р. С. – Вінниця : ТОВ фірма «Планер», 2012. – 348 с.

4. Яменко О. П. Информационно-коммуникационные технологии в среде дистанционного образования [Электронный ресурс] / О. П. Яменко // Современные проблемы науки и образования. – 2013. – № 4. – Режим доступа: https://www.science-education.ru/ru/article/view?id=9791

5. Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми // Зб. наук. пр. – Вип. 15 – Редкол. : І. А. Зязюн (голова) та ін. – Київ – Вінниця : ДОВ «Вінниця», 2007. – 492 с.

6. Кадемія М. Ю. Інформаційне освітнє середовище сучасного навчального закладу : навчально-методичний посібник / М. Ю. Кадемія, М. М. Козяр, Т. В. Ткаченко, Л.С. Шевченко. – Львів : Вид-во «СПОЛОМ», 2009. – 186 с.

ПОБУДОВА ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ВНЗ НА ОСНОВІ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ

Я.І. Величко

Н.А. Бочарова*, канд. екон. наук*

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Одним із важливих факторів удосконалення системи підготовки фахівців у галузі економіки є активне використання в освітньому процесі нових, більш ефективних методів і технологій навчання з використанням електронного навчання, дистанційних освітніх технологій. В сучасних умовах, коли більшість студентів поєднують роботу з навчанням, а зайнятість на роботі не дозволяє їм бути присутніми на всіх заняттях за розкладом, для них актуальною стає можливість електронного навчання. Завдяки нього можна звести до мінімуму проблему пропусків занять, так як пропущені теми студенти самостійно можуть вивчати в електронному курсі і виконувати всі необхідні практичні завдання, а на очних заняттях лише захищати їх. Крім того, наявність дистанційної складової допомагає ознайомитися з новим матеріалом ще до очних занять, повторити матеріали після занять, підвищує ефективність організації самостійної роботи студентів, відбувається природне засвоєння сучасних комунікаційних засобів, що сприяє розвитку інформаційно-комунікаційної компетентності. Тобто актуальним стає поєднання моделей, форм та методів навчання – використання моделі змішаного навчання.

Навчальний процес при змішаному навчанні представляє собою послідовність фаз традиційного та електронного навчання, які чергуються в часі, в різних пропорціях, з використанням різних засобів навчання і управління навчальною діяльністю [1].

Створене під час проходження відкритого дистанційного курсу «Змішане навчання» в НТУ «Харківський політехнічний інститут» навчальне середовище за дисципліною «Управління економічними ризиками» має такі форми викладу навчального матеріалу:

– навчальний матеріал лекційних занять, оформлений як матеріал онлайн курсу, доступний кожному студенту для самостійного вивчення;

– онлайн-спілкування зі студентами передбачає використання різних інструментів – чатів, форумів, e-mail, які дають студентам можливості спілкуватися і працювати разом;

– індивідуальні та групові онлайн-проекти розвивають навички роботи в Інтернеті, аналізу інформації з різних джерел, а також навички працювати разом з групою, правильно розподіляти